

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2015. szeptember 9.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Migráns munkavállalók — Szociális biztonság — Alkalmazandó jog — Rajnai hajósok — E 101 igazolás — Bizonyító erő — A Bírósághoz fordulás — Előterjesztési kötelezettség”

A C-72/14. és C-197/14. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Hollandia) és a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) a Bírósághoz 2014. február 10-én és 2014. április 18-án érkezett, 2014. február 7-i és 2014. március 28-i határozataival terjesztett elő az előttük

X

és

az **Inspecteur van Rijksbelastingdienst** (C-72/14),

valamint

T. A. van Dijk

és

a **Staatssecretaris van Financiën** (C-197/14)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta (előadó) tanácselnök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– X és T. A. van Dijk képviseletében M. J. van Dam advocaat,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a holland kormány képviselőjében M. Bulterman, M. de Ree, H. Stergiou és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőjében E.-M. Mamouna, M. Tassopoulou és A. Samoni-Rantou, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében D. Martin és W. Roels, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. május 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 117., 1. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és önálló vállalkozókra, illetve családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 7. cikke (2) bekezdése a) pontjának, az 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o.; a továbbiakban: 574/72 rendelet) 10c–11a., 12a. és 12b. cikkének, valamint az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmeket az egyrészről az X és az Inspecteur van Rijksbelastingdienst (a nemzeti adóhatóság ellenőre), másrészről pedig a T. A. van Dijk és a Staatssecretaris van Financiën (pénzügyi államtitkár) között a rájuk vonatkozó, fizetésre kötelező határozatok tárgyában folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A rajnai hajósok szociális biztonságáról szóló, 1961. február 13-i megállapodás felülvizsgálatával megbízott kormányzati konferencia által elfogadott, a rajnai hajósok szociális biztonságáról szóló, 1979. november 30-án Genfben aláírt megállapodás (a továbbiakban: a rajnai hajósokról szóló megállapodás) 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Figyelemmel a 9. cikk (2) bekezdésének és az 54. cikknek a rendelkezéseire is, e megállapodást a szerződő felek területén mindazon személyekre alkalmazni kell, akik rajnai hajósokként egy vagy több szerződő fél jogszabályainak hatálya alá tartoznak, alkalmazni kell azt továbbá családtagjaikra és túlélő hozzátartozóikra.”

Az uniós jog

Az 1408/71 rendelet

- 4 Az 1408/71 rendelet 6. cikke akként rendelkezik, hogy ez a rendelet – főszabály szerint – felvált valamennyi olyan szociális biztonsági egyezményt, amely kizárólag a tagállamokat, vagy legalább két tagállamot és egy vagy több másik államot kötelez.
- 5 Az 1408/71 rendelet „E rendelet által nem érintett nemzetközi rendelkezések” címet viselő 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy e rendelet 6. cikkének rendelkezései ellenére továbbra is alkalmazni kell a rajnai hajósokról szóló megállapodás rendelkezéseit.
- 6 Az 1408/71 rendeletnek a 13–17a. cikket magában foglaló II. címe a társadalombiztosítási ügyekben alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Az 574/72 rendelet

- 7 Az 574/72 rendeletnek „A rendeletnek az alkalmazandó jogszabályokat meghatározó rendelkezéseinek végrehajtása” címet viselő III. címe rögzíti az 1408/71 rendelet 13–17. cikkének végrehajtási szabályait.
- 8 Közelebbről, az 574/72 rendelet 10c–11a., 12a. és 12b. cikke előírja, hogy az azon tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény, amelynek jogszabályait az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének d) pontja, 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdésének a) és b) pontja, 14a. cikke (1) bekezdésének a) pontja, (2) és (4) bekezdése, 14b. cikkének (1), (2) és (4) bekezdése, 14c. cikkének a) pontja, 14e. cikke, továbbá 17. cikke alapján továbbra is alkalmazni kell, igazolást – úgynevezett E 101 igazolást – bocsát ki arról, hogy az érintett munkavállaló az említett tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-72/14. sz. ügy

- 9 X holland állampolgár, aki 2006-ban Hollandiában lakott és kormányosként dolgozott egy Hollandiában lajstromozott motoros hajón.
- 10 2006 során az említett hajó – rendszeres működésének keretében – nemcsak a Rajnán, hanem többnyire más belvízi utakon is közlekedett.
- 11 2006 során egyébként X egy Luxemburgban letelepedett vállalkozás bérlistáján szerepelt.
- 12 2004. november 25-én a közlekedési és vízgazdálkodási minisztérium (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) a belvízi hajózásról szóló törvény (Wet vervoer binnenvaart) 1. cikkének h) pontja és 5. cikkének (1) bekezdése szerinti, a rajnai hajózási tevékenységről szóló igazolást (Rijnvaartverklaring) állított ki a hajó tekintetében a hajó tulajdonosa, egy Rotterdamban (Hollandia) letelepedett vállalkozás számára.
- 13 X a Luxemburgi Nagyhercegség hatáskörrel rendelkező intézményénél kérte a luxemburgi társadalombiztosítási rendszerbe való felvételét, amely kérelemnek ez az intézmény helyt adott. 2006. március 1-jén tevékenységei alapján X számára az Union des caisses de maladie Luxembourg (egészségbiztosítási pénztárak luxemburgi szövetsége) E 101 igazolást állított ki.

- 14 X a szakmai tevékenységéből származó 31 647 euró adóköteles jövedelme alapján a 2006-os évre a jövedelemadóról és a társadalombiztosítási járulékokról szóló bevallást nyújtott be. Bevallásában X a társadalombiztosítási járulékok megfizetése alóli mentességet és a kettős adóztatás elkerülését szolgáló levonást kért. A fizetésre kötelező határozat meghozatalakor a nemzeti adóhatóság ellenőre sem a kért mentességet, sem a levonást nem engedélyezte. Ezenfelül helyesbítette az adó összegének kiszámítását.
- 15 Ily módon X-szel szemben a munkaviszonyból származó 28 914 euró adóköteles jövedelme alapján a 2006-os évre megfizetendő jövedelemadó és társadalombiztosítási járulékok címén fizetésre kötelező határozatot hoztak.
- 16 Az érdekelt panaszt nyújtott be többek között a szóban forgó évre a társadalombiztosítási járulékok megfizetése alóli mentességet megtagadó határozattal szemben. A nemzeti adóhatóság ellenőre ezt a panaszt mint megalapozatlant utasította el.
- 17 X keresetet nyújtott be a bredai elsőfokú bírósághoz (Rechtbank Breda) a panaszát elutasító határozattal szemben, amely a keresetet megalapozatlannak nyilvánította. X ekkor fellebbezést nyújtott be a bredai elsőfokú bíróság ítéletével szemben 's-Hertogenbosch fellebbviteli bíróságához.
- 18 's-Hertogenbosch fellebbviteli bírósága úgy véli, hogy a Bredai elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a rajnai hajósokról szóló megállapodás értelmében X rajnai hajósnak minősül, valamint hogy ezért esetében alkalmazni kell az e megállapodásban szereplő, az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó szabályokat. Ily módon 's-Hertogenbosch fellebbviteli bírósága arra a kérdésre kíván választ kapni, hogy az E 101 igazolás kiállítására hatáskörrel rendelkező luxemburgi intézmény által 2006. március 1-jén kiállított igazolás milyen hatállyal bír.
- 19 E körülmények között 's-Hertogenbosch fellebbviteli bírósága az eljárását felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Az FTS-ítéletben (C-202/97, EU:C:2000:75) a Bíróság megállapította, hogy az egyik tagállam illetékes intézménye által kiállított E 101 igazolás akkor is köti a többi tagállam társadalombiztosítási szerveit, ha ezen igazolás tartalmi szempontból nem helytálló. A jelen ügghöz hasonló olyan ügyekre is vonatkozik-e az említett megállapítás, amelyekben nem alkalmazhatók a rendeletnek az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó szabályai?
- 2) Jelentősséggel bír-e az első kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy az illetékes intézmény nem szándékozott E 101 igazolást kiállítani, de adminisztratív okokból szándékosan és jól megfontoltan olyan dokumentumokat használt, amelyek formájuk és tartalmuk alapján E 101 igazolások látszatát keltették, miközben az érdekelt úgy vélte, és ésszerűen is úgy vélhette, hogy ilyen igazolást kapott?”

A C-197/14. sz. ügy

- 20 A 2007. január 1-je és 2007. június 30. közötti időszakban T. A. van Dijk Hollandiában élt és a Luxemburgban letelepedett Christa Intershipping Sàrl-nál dolgozott. T. A. van Dijk ezen időszakban több tagállam területén – elsősorban a Rajnán, annak mellékfolyóin, valamint tengeri kapcsolatain – belvízi hajón dolgozott kapitányként.
- 21 A luxemburgi hatóságok T. A. van Dijk számára E 101 igazolást állítottak ki, amelyből kitűnik, hogy 2004. szeptember 1-jétől rá – az 1408/71 rendelet alapján – a luxemburgi társadalombiztosítási jogszabályokat kell alkalmazni.

- 22 T. A. van Dijkkel szemben a 2007-es évre jövedelemadó címén a társadalombiztosítási járulékok megfizetésére kötelező határozatot, valamint ugyanezen évre az egészségbiztosítási járulékok megfizetésére kötelező határozatot hoztak, amely járulékokat jövedelme alapján számították ki. A járulékok megfizetésére kötelező határozatokat a holland adóügyi hatóságok T. A. van Dijk panaszát követően helyben hagyták.
- 23 Miután T. A. van Dijk a panaszát elutasító határozatokkal szemben keresettel fordult a hágai elsőfokú bírósághoz (Rechtbank te 's-Gravenhage), ezen utóbbi pedig helyben hagyta a járulékok megfizetésére kötelező szóban forgó határozatokat, T. A. van Dijk ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a hágai fellebbviteli bírósághoz (Gerechtshof te 's-Gravenhage).
- 24 A hágai fellebbviteli bíróság helyben hagyta a hágai elsőfokú bíróság ítéletét. A hágai fellebbviteli bíróság konkrétan megállapította, hogy az érdekeltnek a rajnai hajósokról szóló megállapodás értelmében rajnai hajósna kell minősülnie, és hogy az említett megállapodás 11. cikkének (2) bekezdése alapján a holland társadalombiztosítási rendszer vonatkozik rá. A hágai fellebbviteli bíróság ezenfelül megállapította, hogy a szóban forgó E 101 igazolásnak nem lehet semmilyen jogi erőt tulajdonítani, mivel azt az 1408/71 rendelet alapján állították ki, amely – a rendelet 7. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően – nem alkalmazandó T. A. van Dijkre.
- 25 T. A. van Dijk felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a hágai fellebbviteli bíróság ítéletével szemben a Hollandia legfelsőbb bíróságához.
- 26 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló ügyben a Hollandia legfelsőbb bíróságnak már nyílt alkalmá határozatot hozni az E 101 igazolás hatálya vonatkozóan.
- 27 2013. október 11-i ítéletében (n° 12/04012, ECLI:NL:HR:2013:CA0827) ugyanis Hollandia legfelsőbb bírósága megállapította, hogy semmilyen jogi erőt nem lehet az E 101 igazolás kiállításának tulajdonítani, és hogy nem sértették meg a lojális együttműködés elvét, mivel az érdekeltnek a rajnai hajósokról szóló megállapodás 1. cikkének m) pontja értelmében rajnai hajósna kell minősülnie, aki következésképpen nem az 1408/71 rendelet, hanem az említett megállapodás hatálya alá tartozik.
- 28 Hollandia legfelsőbb bírósága ezt az ítéletet anélkül hozta meg, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult volna a Bírósághoz, mivel úgy vélte, hogy a jogvitában általa alkalmazott megoldás semmiféle ésszerű kétségnek nem enged teret.
- 29 Ezzel szemben 2014. február 7-i határozatával (n° 13/00040, ECLI:NL:GHSHE:2014:248, V-N 2014/12.15)'s-Hertogenbosch fellebbviteli bírósága két kérdést terjesztett előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé, amely kérdések a C-72/14. sz. ügy tárgyát képezik.
- 30 Ily módon, mivel az e kérdésekre adott válasz releváns lehet az előtte folyamatban lévő jogvita rendezése szempontjából, Hollandia legfelsőbb bírósága azzal a kérdéssel szembesül, hogy a 2013. október 11-i ítéletének megfelelően határozathat-e ebben a jogvitában anélkül, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulna a Bírósághoz, és anélkül, hogy megvárná a Bíróságnak a 's-Hertogenbosch fellebbviteli bírósága által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adott választ.
- 31 A Hollandia legfelsőbb bírósága közelebről arra kíván választ kapni, hogy – mivel úgy véli, hogy az uniós jog értelmezésével kapcsolatos, előtte felmerülő kérdés megválaszolása olyan nyilvánvaló, hogy azt illetően minden ésszerű kétség kizárt – lehet-e úgy tekinteni, hogy teljesülnek a Cilfit és társai ítélet (283/81, EU:C:1982:335) 16. pontjában megfogalmazott feltételek.

32 E körülmények között Hollandia legfelsőbb bírósága felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Akkor is köteles-e Hollandia legfelsőbb bírósága legfelsőbb nemzeti bíróságként előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszteni a Bíróság elé egy alsóbb szintű nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra utalt kérdés alapján vagy bevárni az alsóbb fokú bíróság által feltett kérdésre adandó választ, ha úgy véli, hogy az Európai Unió jogának helyes alkalmazása az általa eldöntendő kérdésben olyan nyilvánvaló, hogy e kérdés megválaszolásának módját illetően az ésszerűség alapján minden kétség kizárt?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a szociális biztonság területén akkor is köti-e a holland hatóságokat a valamely más tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kiállított E 101 igazolás, ha egy rajnai hajósról van szó, és ezért az 1408/71 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján nem alkalmazhatók az említett rendelet alkalmazandó jogszabályokra vonatkozó szabályai, melyekre az említett igazolás hivatkozik?”

33 A Bíróság elnöke 2015. február 24-i végzésével elrendelte a C-72/14. sz. és a C-197/14. sz. ügy egyesítését a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélet meghozatala céljából .

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes megjegyzések

- 34 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy az alapeljárások felperesei rajnai hajósok, akik számára E 101 igazolást állított ki a Luxemburgban az ilyen típusú igazolás kiállítására hatáskörrel rendelkező intézmény.
- 35 A C-72/14. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kitűnik, hogy az említett intézmény úgy vélte, hogy a rajnai hajósokról szóló megállapodásban szereplő, az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó szabályok alapján az alapeljárás felperese a luxemburgi jogszabályok hatálya alá tartozik, kitűnik továbbá, hogy – tekintettel arra, hogy az említett megállapodás nem tartalmaz az E 101 igazolással egyenértékű formanyomtatványt – az említett intézmény annak tanúsítása céljából alkalmazta az E 101 igazolást, hogy az alapeljárás felperese a luxemburgi társadalombiztosítási rendszerbe tartozik.
- 36 Ezen előfeltevésekből kiindulva kell megválaszolni a kérdést előterjesztő bíróságok által előterjesztett kérdéseket, így a jelen ítélet nem tartalmaz semmiféle értékelést arra vonatkozóan, hogy az alapeljárások felperesei rajnai hajósoknak minősülnek-e, sem pedig arra vonatkozóan, hogy mely nemzeti jogszabályokat kell rájuk alkalmazni.

A C-72/14. sz. ügyben előterjesztett kérdésekről és a C-197/14. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről

- 37 A C-72/14. sz. ügyben előterjesztett kérdésekkel és a C-197/14. sz. ügyben előterjesztett második kérdéssel – amely kérdéseket együttesen kell vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy az 1408/71 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) pontját, valamint az 574/72 rendelet 10c–11 a., 12a. és 12b. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy köti a többi tagállam intézményeit a valamely tagállam hatáskörrel rendelkező intézménye által E 101 igazolás formájában annak tanúsítása céljából kiállított valamely igazolás, hogy a munkavállaló e tagállam szociális jogszabályainak hatálya alá tartozik, miközben ez a munkavállaló a rajnai hajósokról szóló megállapodás hatálya alá tartozik, valamint hogy e tekintetben relevanciával bír-e az, hogy az igazolást kiállító intézménynek nem állt szándékában tényleges E 101 igazolást kiállítani, de adminisztratív okokból ezen igazolás formanyomtatványát használta.

- 38 Elsősorban emlékeztetni kell arra, hogy az E 101 igazolás az azon tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény által az 574/72 rendelet III. címének megfelelően kiállított formanyomtatványnak felel meg, amely tagállam társadalombiztosítási jogszabályait alkalmazni kell, és amely igazolást annak tanúsítása céljából állítottak ki, hogy az 1408/71 rendelet II. címében szereplő bizonyos rendelkezések szerinti valamely helyzetben lévő migráns munkavállalók az említett tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amint az a jelen ítélet 7. és 8. pontjából kitűnik.
- 39 Úgy tűnik, tehát, hogy az E 101 igazolás alkalmazása csak az 1408/71 rendelet II. címében rögzített, az alkalmazandó társadalombiztosítási jogszabályok meghatározásával kapcsolatos szabályok érintett munkavállalókra történő alkalmazása során releváns, amit megerősítenek a formanyomtatványban szereplő információk, amelyek pusztán az említett II. cím hatálya alá tartozó munkavállalókkal kapcsolatos helyzetekre vonatkoznak.
- 40 A Bíróság egyebekben megállapította, hogy egy ilyen igazolás, amennyiben azt a vélelmet állítja fel, hogy a kiküldött munkavállalókra szabályosan kiterjed a kiküldő vállalkozás székhelye szerinti tagállam társadalombiztosítási rendszere, köti annak a tagállamnak a hatáskörrel rendelkező intézményét, amelybe ezeket a munkavállalókat kiküldték (Herbosch Kiere ítélet, C-2/05, EU:C:2006:69, 24. pont).
- 41 A Bíróság azt is pontosította, hogy az E 101 igazolás mindaddig, amíg az azt kiállító tagállam hatóságai nem vonták vissza, vagy nyilvánították érvénytelennek, köti azon tagállam hatáskörrel rendelkező intézményét és bíróságait, amelybe a munkavállalókat kiküldték (Herbosch Kiere ítélet, C-2/05, EU:C:2006:69, 33. pont).
- 42 Egyebekben, amennyiben az E 101 igazolás köti ezt a hatáskörrel rendelkező intézményt, semmi nem igazolja, hogy ne járhatna el ezen igazolás alapján az a személy, aki valamely munkavállaló szolgálatait igénybe veszi. Amennyiben e személynek kételyei vannak az igazolás érvényességét illetően, erről tájékoztatnia kell a szóban forgó intézményt (Banks és társai ítélet, C-178/97, EU:C:2000:169, 47. pont).
- 43 Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy a jelen ítélet 40–42. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat olyan helyzetekre vonatkozik, amelyekben az E 101 igazolásokat az 1408/71 rendelet II. címének hatálya alá tartozó munkavállalókkal kapcsolatban állították ki.
- 44 Márpedig az alapeljárásokban szóban forgó E 101 igazolásokat rajnai hajósokkal kapcsolatban állították ki, amint azt a Bíróság a jelen ítélet 34. pontjában megállapította.
- 45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1408/71 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy e rendelet 6. cikkének rendelkezései ellenére – amely rendelkezések szerint a rendelet, főszabály szerint, felváltja valamennyi olyan szociális biztonsági egyezményt, amely kizárólag a tagállamokat, vagy legalább két tagállamot és egy vagy több másik államot kötelez – továbbra is alkalmazni kell a rajnai hajósok szociális biztonságáról szóló megállapodás rendelkezéseit.
- 46 Ebből következik, hogy a rajnai hajósok nem az 1408/71 rendelet, hanem a rajnai hajósokról szóló megállapodás hatálya alá tartoznak, így módon a rájuk alkalmazandó társadalombiztosítási jogszabályok meghatározása nem a rendelet II. címének, hanem az említett megállapodásnak megfelelően történik.
- 47 E körülmények között, az alapeljárásokban szóban forgó igazolásokhoz hasonló, a valamely tagállam intézménye által annak tanúsítása céljából kiadott igazolás, hogy a rajnai hajósok minősülő munkavállalók e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, akkor sem tekinthető E 101 igazolásnak, ha annak formáját ölti, függetlenül attól a kérdéstől, hogy azt valamely tagállamnak az 1408/71 rendelet értelmében az ilyen típusú igazolás kiállítására hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény állította-e ki.

- 48 Következésképpen egy ilyen igazolás nem válthatja ki az E 101 igazolás hatásait, amelyek között szerepel az ilyen igazolást kiállító intézmény szerintitől eltérő tagállamok intézményeivel szembeni kötelező erő.
- 49 Ebben a kontextusban a jelen ügyben az előterjesztett kérdések megválaszolásához nem releváns az, hogy a kibocsátó intézménynek nem E 101 igazolást állt szándékában kiállítani, de adminisztratív okokból referencia-formanyomtatványt használt.
- 50 Mindenesetre hozzá kell fűzni, hogy az, hogy a rajnai hajósokra vonatkozóan E 101 igazolás formájában kiállított, az alapeljárásokban szóban forgókhöz hasonló igazolás nem váltja ki az E 101 igazolásból eredő hatásokat, nem jelenti azt, hogy az említett igazolás semmiféle joghatással nem bír.
- 51 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-72/14. sz. ügyben előterjesztett kérdésekre és a C-197/14. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1408/71 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) pontját, valamint az 574/72 rendelet 10c–11 a., 12a. és 12b. cikkét akként kell értelmezni, hogy nem köti a többi tagállam intézményeit a valamely tagállam hatáskörrel rendelkező intézménye által E 101 igazolás formájában annak tanúsítása céljából kiállított valamely igazolás, hogy a munkavállaló e tagállam szociális jogszabályainak hatálya alá tartozik, miközben ez a munkavállaló a rajnai hajósokról szóló megállapodás hatálya alá tartozik. E tekintetben nem bír relevanciával az, hogy az igazolást kiállító intézménynek nem állt szándékában tényleges E 101 igazolást kiállítani, de adminisztratív okokból ezen igazolás formanyomtatványát használta.

A C-197/14. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről

- 52 A C-197/14. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonló olyan nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, köteles a Bírósághoz fordulni, amennyiben az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, illetve hogy köteles-e megvárni az e kérdésre adott választ.
- 53 Az EUMSZ 267. cikk hatáskört biztosít a Bíróságnak előzetes döntés meghozatalára mind a Szerződések és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak értelmezése, mind ezen aktusok érvényessége tekintetében. E cikk második bekezdése akként rendelkezik, hogy valamely nemzeti bíróság ilyen kérdéseket terjeszthet a Bíróság elé, ha úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, harmadik bekezdése pedig azt, hogy a bíróság köteles a Bírósághoz fordulni, ha határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség (Melki és Abdeli ítélet, C-188/10 et C-189/10, EU:C:2010:363, 40. pont).
- 54 Emlékeztetni kell különösen arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérdés Bíróság elé terjesztésére irányuló, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésében azon nemzeti bíróságok tekintetében előírt kötelezettség, amely bíróságok határozatai ellen nincs jogorvoslati lehetőség, azon együttműködés keretében illeszkedik, amely a nemzeti bíróságok – mint az uniós jog alkalmazásáért felelős bíróságok – és a Bíróság között abból a célból létesült, hogy a közösségi jog helyes alkalmazását és egységes értelmezését valamennyi tagállamban biztosítsa (Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 7. pont).
- 55 A Bíróság pontosította, hogy amennyiben uniós jogi kérdés merül fel egy olyan bíróság előtt, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles eleget tenni azon kötelezettségének, hogy az ügyet a Bíróság elé terjessze, kivéve ha azt állapította meg, hogy a felmerült kérdés nem releváns, a szóban forgó uniós jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy az semmilyen ésszerű kétségnek nem enged

teret. A Bíróság hozzáfűzte, hogy e helyzet fennállását az uniós jog jellemzőire, értelmezésének sajátos nehézségeire és az Unión belüli ítélkezési gyakorlat eltéréseinek kockázatára figyelemmel kell értékelni (Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 21. pont).

- 56 A jelen ügyben, amikor is a kérdést előterjesztő bírósághoz képest alsóbb szintű nemzeti bíróság azért fordult a Bírósághoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt felmerülőhöz hasonló és pontosan ugyanarra a kérdéskörre vonatkozó uniós jogi kérdést terjesszen elő, felmerül a kérdés, hogy ez a körülmény akadályát képezi-e annak, hogy teljesüljenek a Cilfit és társai ítéletből (283/81, EU:C:1982:335) eredő, az ún. „acte clair” fennállásának megalapozásához szükséges kritériumok, és különösen az a kritérium, amely szerint az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy semmilyen ésszerű kétségnek nem enged teret.
- 57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag az ügyben eljáró és a bírósági döntésért felelősséggel tartozó nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét (Eon Aset Menidjunt ítélet, C-118/11, EU:C:2012:97, 76. pont).
- 58 Egyebekben hangsúlyozni kell, hogy a Cilfit és társai ítéletből (283/81, EU:C:1982:335) eredő ítélkezési gyakorlat kizárólag a nemzeti bíróság feladatává teszi annak értékelését, hogy az uniós jog helyes alkalmazása olyan nyilvánvaló-e, hogy az minden ésszerű kétséget kizár, és azt, hogy ennek következtében úgy döntsön, hogy eltekint attól, hogy az uniós jog értelmezésével kapcsolatban előtte felmerült kérdést a Bíróság elé terjessze (Intermodal Transports ítélet, C-495/03, EU:C:2005:552, 37. pont és a hivatkozott ítélkezési gyakorlat) és azt saját felelősségi körében rendezi (Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 16. pont).
- 59 Ebből következik, hogy kizárólag azon nemzeti bíróságok feladata, amelyek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, hogy saját felelősségükre és független módon értékeljék, hogy „acte clair”-ről van-e szó.
- 60 Ily módon – az alapeljárásbelihez hasonló helyzetben – valamely tagállam legfelsőbb bíróságának az általa lefolytatott vizsgálat keretében ugyan figyelembe kell vennie azt a körülményt, hogy valamely alsóbb szintű bíróság előzetes döntéshozatal céljából – még mindig folyamatban lévő – kérdést terjesztett a Bíróság elé, ez a körülmény önmagában nem gátolhatja meg a legfelsőbb nemzeti bíróságot abban, hogy a Cilfit és társai ítéletből (283/81, EU:C:1982:335) eredő követelményeknek megfelelő vizsgálat végén arra a következtetésre jusson, hogy „acte clair”-ről van szó.
- 61 Végezetül, amennyiben az a körülmény, hogy a végső fokon határozatot hozó nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő jogvitában felmerülten azonos kérdéskörben valamely alsóbb szintű bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, önmagában nem jelenti azt, hogy a Cilfit és társai ítéletben (283/81, EU:C:1982:335) említett feltételek nem teljesülhetnek, ekként pedig az előbbi bíróság dönthet úgy, hogy eltekint attól, hogy a Bírósághoz fordul, az előtte felmerülő kérdést pedig saját felelősségi körében rendezi, úgy kell tekinteni, hogy egy ehhez hasonló körülmény arra sem kötelezi a legfelsőbb nemzeti bíróságot, hogy megvárja az alsóbb szintű bíróság által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdésre a Bíróság által adott választ.
- 62 Ezt a megállapítást egyébként megerősíti a Bíróság azon ítélkezési gyakorlata, amely szerint az EUMSZ 267. cikkkel nem ellentétes az, hogy a nemzeti jogban előírt olyan rendes jogorvoslattal lehessen élni azon bíróság határozataival szemben, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében jogorvoslatra van lehetőség, és amely előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordult, amely rendes jogorvoslat lehetővé teszi a magasabb szintű bíróság számára, hogy maga határozzon az előzetes döntéshozatalra utalás tárgyát képező jogvitában, és ily módon vállalja a felelősséget az uniós jog tiszteletben tartásának biztosítására (lásd ebben az értelemben: Nationale Loterij végzés, C-525/06, EU:C:2009:179, 6–8. pont).

- 63 A fenti megfontolásokra tekintettel a C-197/14. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonló olyan nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ.

A költségekről

- 64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és önálló vállalkozókra, illetve családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) pontját, valamint az 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet 10c–11 a., 12a. és 12b. cikkét akként kell értelmezni, hogy nem köti a többi tagállam intézményeit a valamely tagállam hatáskörrel rendelkező intézménye által E 101 igazolás formájában annak tanúsítása céljából kiállított valamely igazolás, hogy a munkavállaló e tagállam szociális jogszabályainak hatálya alá tartozik, miközben ez a munkavállaló a rajnai hajósok szociális biztonságáról szóló, 1961. február 13-i megállapodás felülvizsgálatával megbízott kormányzati konferencia által elfogadott, a rajnai hajósok szociális biztonságáról szóló megállapodás hatálya alá tartozik. E tekintetben nem bír relevanciával az, hogy az igazolást kiállító intézménynek nem állt szándékában tényleges E 101 igazolást kiállítani, de adminisztratív okokból ezen igazolás formanyomtatványát használta.
- 2) Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonló olyan nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, nem köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett az Európai Unió Bírósága elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ.

Aláírások